

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

Ο ΟΘΩΝ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Μιά αίτηση της Βυχαρικής 'Αντιβασιλείας, 'Οθων και Μαξιμιλιανός στη Σμύρνη. Συγκινητικές εκδηλώσεις. 'Ο 'Αγγλος πλοίαρχος διακρίβει. 'Η έξορξ του Μητροπολίτου Σμύρνης. 'Η λύσσα των Τούρκων έναντιον του ελληνικού στοιχείου.

Κατά τὰ 1833, ἡ Βαυαρικὴ 'Αντιβασιλεία, θέλοντας νὰ καταστήσῃ τὸ νεοφερόμενον βασιλεῖα 'Οθωνα ἀγαπητὸν καὶ στοὺς ὑποδούλους 'Ελληνας, καὶ συνάμα νὰ τοῖς δώσῃ ἐλπίδες ἀπελευθερώσεως, ἐξήτεισε ἀπὸ τὸν τότε Σουλτάνο Μαχμούτ νὰ ἐπιτρέψῃ στὸ νεαρὸ βασιλεῖα τῆς 'Ελλάδος νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Κωνσταντινούπολιν με ὁποιαδήποτε πρόσφασι. 'Αλλ' ἡ 'Υψηλὴ Πύλὴ ἀπέρριψε κατηγορηματικὰ τὴν αἴτησιν αὐτῆ.

Τότε ἡ 'Αντιβασιλεία ἐξήτησε τὴν ἀδείαν νὰ ἐπιτραπῆ τοῦλάχιστον στὸ βασιλεῖα νὰ πᾶν ἐπὶ τὴν Σμύρνην. 'Ο ἐν Κωνσταντινούπολιν πρεσβευτὴς τῆς Ρωσσίας ὑπεστήριξε τὴ δευτέρην αὐτῆς αἴτησιν τῆς 'Ελλάδος, καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις ἡ Τουρκία ἔδωσε τὴν ἀδείαν με τὴν ἐξῆς συμφωνία: Νὰ πᾶν ὁ 'Οθων ἐπὶ τὴν Σμύρνην ἰσχύοντο, χωρὶς θόρυβον, με τὴν πρόσφασιν ὅτι θὰ συναυτοῦσεν ἐκεῖ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαξιμιλιανό, περαστικὸ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τῆς 'Ιωνίας.

'Ἦταν 'Ιουνίου τοῦ 1833 ὅταν ὁ βασιλεὺς 'Οθων ἔφρχε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ ἐς περιοδείαν με τὴν 'Αγγλικὴν φρεγάταν «Μαδαγασκάρη», τὴν ἴδιαν ποῦ τὸν ἔφερον ἀπὸ τὴ Βαυαρίαν στὸ Ναυπλίον. Τὸ ταξεῖδι τοῦ ἀρχισε μὲ ἕνα γυρο στὰ Κυκλάδες καὶ ἐτελείωσε στὸ λιμάνι τῆς ποθέτης πόλεως.

Οἱ Σμυρναῖοι, ποὺ ἤξεραν ἀπὸ ἡμέρας τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ βασιλέως, καὶ κρατοῦσαν μὲ δυσκολίαν τὸν πατριωτικὸν τοῦ ἐνθουσιασμό, ἀμα εἶδαν τὴν φρεγάταν νὰ μπαῖν ἐπὶ τὸ λιμάνι τοῦς ἐβλαγῶν ἀπὸ συγγίνην. 'Οχι μόνον ὅλη ἡ Σμύρνη, ἀλλὰ καὶ οἱ 'Ελληνες τῶν προαστείων καὶ τῶν χωριῶν ἀκόμην κατέβησαν ἐπὶ τὴν προκυμαία ἀλαλάζοντες. 'Ἦταν μιά φρενίτικὴ ἀπερίγραπτη!

'Απειρὸς βράζει, στολισμένους με τὴν 'Ελληνικὴν σημαίαν, περιγύλιζον τὴ φρεγάταν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐβγήκε στὸ κατὰ τρωμα, κατασπυγγιμμένος, ἐπισημῶς φερὸν τὴν ἐθνικὴν στολήν. Οἱ Σμυρναῖοι ὅταν εἶδαν τὸν φουσανελλοφόρον 'Οθωνα, ἐξητοκραύαζαν ὡς τρελλοὶ ἀπὸ τὴ χαρὰ τοῦς καὶ πολλοὶ ἔβσαν ἐπὶ τὴ θάλασσαν. 'Ο βασιλεὺς συγγινημένους ἐχαίρεισε με διπλὴ χειρονομία ὄλο ἐκεῖ.

τὸν 'Αλβανῶν σηκώνονται ἀπειλητικὰ ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τοῦς. Περνοῦν ἀπὸ δροσερὰς πηγῆς, διψοῦν, ἀλλ' οἱ ἄγριοι συνοδοὶ τοῦς δὲν τοῦς ἀφήνουν νὰ πιῶν. Καὶ ὅταν φτάνουν οἱ κανένα βούρκο με σασιμένα βρομόνερα τοῦς λένε: «Νά, πιετέ ἀπὸ δῶ, παλιόσκυλλα!»

Τέλος φτάνουν ἐπὶ Γιάννενα. Τὸ θέμα τῆς πολυδέντρος πεδιάδος, τῆς κοιμημένης λίμνης, ἐπὶ τὴν ὅποιαν καθρεφτίζεται ἡ πρωτεύουσα τοῦ 'Αλπασβδικου κράτους, παρηγορεῖ λίγο τὴν καρδίαν τοῦς. Μιά δόριστη ἐλπίδα τοῦς λέει ὅτι ἐδοῖ θὰ τελειώσουν τὰ βήσανα τῶν. 'Ο Τύραννος συχνὰ ἀλλάζει γνώμην καὶ διαγωγή.

Στὰ πρόθυρα τῆς πόλεως ἔρχεται ὁ γυῖος τοῦ 'Αλῆ, Βελῆ Πασᾶς, ἐφιππος, ἐπὶ κεφαλῆς ἵππεων 'Αλβανῶν καὶ τοῦς παραλαβαίνει. 'Ἦθελε νὰ μῆν μαζί τοῦς ἐπὶ Γιάννενα θριαμβευτῆς! 'Ο στρατηγὸς Δά Σαλετὸ τοῦ μιλεῖ, προσπαθεῖ νὰ μαλᾶξῃ τὴν καρδίαν τοῦ, ἀλλ' ὁ αἰῶνος γυῖος τοῦ 'Αλῆ ἀπαντᾷ με χυδαῖες βροσιές. 'Ἦ εἰσοδός τοῦς ἐπὶ Γιάννενα εἶνε χειρότερον ἀπὸ κείνη τῆς 'Αρτας.

Παρακολουθούμενοι ἀπὸ τὸ φρεναρισμὸν ὄχλου, λιθοβολούμενοι οἱ Γάλλοι, ὀδηγοῦνται μπροστὰ ἐπὶ Σερᾶν τοῦ 'Αλῆ, ὅπου με φρίκην βλέπουν ἀραδιασμένα ἐπὶ ἐπάλλεξαι τῶν πύργων τοῦ τὰ κεφάλια ἀρκετῶν συμπατριωτῶν τῶν! 'Ἦ ἀπελπίσια κυριεῖται καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦς. 'Ο Ροῦς χτυπημένος ἀπὸ μιά πέτρα εἶναι αἰμόφυρτος...

Τοῦς ῥίχνουν ἐπὶ φυλακῆς. Τὴν ἄλλην μέραν ἔρχεται διαταγὴ τῆς 'Υψηλῆς Πύλης νὰ τοῦς στεῖλουν ἐπὶ τὴν Κων.πολιν. 'Επιθυμοῦν καὶ οἱ Τούρκοι τῆς Σταμποῦλ νὰ διασεβάσουν.

'Ἐχει ἀρχίσει ὁ χειμῶνας. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, 147 τὸν ἀριθμὸν, μεταφέρονται πεζοὶ καὶ ἔυπολοτοι, σχεδὸν γυμνοὶ, διὰ τῆς 'Ἠπείρου καὶ τῆς Ρωμυλίας ἐπὶ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ 'Οθωμανικοῦ κράτους. Στὸ δρόμον πεθαίνουν οἱ περισσότεροι. 'Ο Ροῦς ὅμως ζῆ ἀκόμην φτάνουν ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, διαπομπεῖνται γιὰ μιά φορὰ ἀκόμην, καὶ φυλακίζονται ἐπὶ τὸν 'Επταπύργιον. 'Ἐκεῖ πεθαίνει τέλος καὶ ὁ δυστυχὴς Ροῦς χωρὶς νὰ ξαναῖδῃ τὴ Ζωῖτσαν τοῦ!... Οἱ ἐπιζήσαντες λίγοὶ ἀπελευθερώθησαν ὅταν ἐκλείσει ἡ εἰρήνη.

νο τὸ μεθυσμένο καὶ ἀλλόφρον ἐξ ἐνθουσιασμοῦ πλῆθος.

'Ἐπειτα, ἀκολουθοῦμενος ἀπὸ τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Δημήτρου Μπότσαρη, τὸ βαρῶνον Λύντεν, τὸν κόμητα Σαρόττα, τὸν ἀρχίατρον Βύπνερ καὶ τὸν γραμματεῖα τοῦ βαρῶνον Στάγκελ, ἐβγήκε ἐπὶ τὴν προκυμαία. Τόσος ὅμως ἦταν ὁ συνωστισμὸς τοῦ κόσμου, τέτοιος ἡ ἐκδηλώσεις, ὅστε δὲν μπορούσαν νὰ προχωρήσουν καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναγκάστηκε νὰ γυρίσῃ ἐπὶ τὸ πλοῖον. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Τουργικὸς λαὸς τῆς Σμύρνης καὶ ἡ ἀρχὴς εἶχαν δυσχεραστῆθαι γιὰ τὴς ἐκδηλώσεις αὐτές.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅταν οἱ Τουργικὲς ἀρχὲς κατάρθρωσαν νὰ ἡσυχάσουν τοῦς ὁμοεθνῆς τοῦς ὅτι δὲν συμβαίνει τίποτε δυσάρεστο καὶ ὁ 'Ελληὴν πρόξενος κατάρθρωσε νὰ πείσῃ τοῦς Σμυρναῖοὺς νὰ μετρίψουν τὴς ἐκδηλώσεις: τοῦς, ὁ βασιλεὺς 'Οθων με τὴν ἀκολουθείαν τοῦ ἐβγήκε ἐπὶ τὴν Σμύρνην καὶ ἐπισκεψίτηκε τὴν 'Αγίαν Φωτεινὴν, τὰ σχολεῖα καὶ τὸ 'Ελληνικὸν Νοσοκομεῖον.

Οἱ 'Ελληνες ἐμποροὶ ἤθελαν νὰ ὀργανώσουν μεγάλην γιορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ, ἀλλ' ὁ 'Οθων τοῦς ἐμπόδισε γιὰ νὰ μὴν ἐρθεῖσθαι τοῦς περισσότεροί, οἱ Τούρκοι. Λέχτηκε μόνον νὰ πᾶν, τάχα γιὰ περίπατον, ἐπὶ τὸν Μπουρνόβα, ἐκεῖ δὲ νὰ προσκλιθῆ (ἀπὸ συμπῆτυξιν τάχα), ἐπὶ τὴν ἐκαυλίαν τοῦ 'Αγγλοῦ ἐμποροῦ Μπίττελ, φανατικὸν φιλέλληνα.

'Ο Μπίττελ ἔδωσε λαμπρότατον γεῖμα καὶ χορὸν. Στὴ γιορτὴν παρεῦθε ὁ 'Οθων, ἡ ἀκολουθείαν τοῦ, οἱ 'Αγγλοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς «Μαδαγασκάρης» καὶ ἡ Σμυρναῖκή ἀριστοκρατία. 'Ἐπειτα ὁ βασιλεὺς ἐγύρισε ἐπὶ τὴν φρεγάταν.

'Υστερ' ἀπὸ λίγους μέρας, ἐφθασ ἐπὶ τὴν Σμύρνην καὶ ὁ πρίγκηψ Μαξιμιλιανός καὶ δόθησαν ἄλλες γιορτές. Στὴν 'Αγίαν Φωτεινὴν ἐτελεσθῆ ἡ ἀπόδοσις τοῦς ἡμετέροις ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης Σεραφεῖμ καὶ ὄλων τὸν Κλήρον. Παρουσθεῖθησαν ὁ Διευθυντὴς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημογεροντίας, οἱ 'Εφοροὶ τῶν σχολείων, οἱ προύχοντες.

'Ο ναὸς ἦταν γεμάτος ἀπὸ τὸν 'Ελληνισμὸν τῆς Σμύρνης. Γύρω οἱ δρόμοι ἀδιάβατοι. Καὶ ἦταν τόσος ὁ ἐνθουσιασμός, ὅστε καὶ αὐτὸς ὁ 'Αγγλὸς κυβερνητὴς τῆς φρεγάτας ἐδάκρυσε.

Μέσα ἐπὶ τὴν 'Αγίαν Φωτεινὴν ὁ προεστὰς τῆς 'Ελληνικῆς Εὐαγγελικῆς 'Εκκλησίας 'Ομηροῦλης, με φωνὴν ποῦ ἔρχετο, προσφώνησε τὸν «Βασιλεῖα ὄλων τῶν 'Ελλήνων». 'Ἐπειτα ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης ἐδόλγησε καὶ ἀποχαιρέτησε τὸν 'Οθωνα.

Μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτῆ, ὁ βασιλεὺς ἐγύρισε ἐπὶ τὴν «Μαδαγασκάρην», ἡ ὅποιαν ἀνοῖξε τὰ παντὰ ξαναφέροντάς τον ἐπὶ τὴν 'Ελευθερὴν 'Ελλάδα. Οἱ σλαβαρισμένους 'Ελληνες τὸν ἀποχαιρέτησαν με φρεναρισμένους ζητωκραυγῆς.

'Ο Διοικητὴς τῆς Σμύρνης τὴν ἄλλην μέραν περιέγραψε ἐπὶ τὴν 'Υψηλὴν Πύλιν λεπτομερῶς τὰ ὅσα ἐγένεον. 'Ο βεζίρης ἐξήτησε ἀπὸ τὸν Πατριάρχην τὴν ἐξορία τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης. 'Υστερ' ἀπὸ λίγους μέρας ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίνος Α' ἀναγκάστηκε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπαίτησιν τῆς 'Υψ. Πύλης, νὰ ἐξορίσῃ τὸν Μητροπολίτην Σεραφεῖμ καὶ ν' ἀπαγορεύσῃ νὰ μνημονεῖται ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὸ ὄνομα τοῦ 'Οθωνος.

*

ΕΛΑΣΤΗ ΣΑΛΑ

'Ελα ἐπὶ τὴν σάλα ἡ γάτος πὸν εὐνοιάζων, ὅσα τὰ λούλουθα τώρα χλωμαῖον, ἔλα καὶ κἀθὸς δῶ ἐπὶ τὴν γιάννιν, χεῖμῶνας πλάι μου νὰ μὴ σὲ φτάνει. ἔλα καὶ θὰ σοῦ πῶ τὸ παραμῦθον γιὰ τὴν Βασιλοπούλαν ποὺ ἀνοστήθη! — 'Ἦταν μιά φορὰ ἐπὶ ἕνα βασιλόπλοιο... ἀχ! δὲν τὸ λέω!... 'Αχ, ὄντιον θοδὸ μὲ ὁδομάγμην με βαγκαλαίει, μὰ ἐπὶ τὴν Βασιλοπούλαν δὲν με πᾶει!

Γιάννης Καμπύσης